

מנחות דף ל"א

טבל שנתערב בחולין

הגמרא ממשיכה להביא דינים שנאמרו על ידי רבי שמעון שזורי. ששנינו בברייתא, אמר רבי שמעון שזורי, פעם אחת נתערב לי טבל בחולין, ולא יכולתי להפריש ממנו שמא אפריש מהחולין הפטורים על החייב³⁶³. ובאתי ושאלתי את רבי טרפון, ואמר לי שאקח מהשוק דמאי מעם הארץ, ואעשר עליו שהואיל ומהתורה הטבל בטל ברוב החולין ופטור מלהפריש, מועיל שמפריש מדמאי שגם הוא פטור מהתורה שהרי רוב עמי הארץ מעשרים, שנחשב כתורם מן הפטור על הפטור. שואלת הגמרא, שיאמר לו שיקנה מעובד כוכבים שמהתורה פטור וחייב מדרבנן? סבר שאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר, והוא כמפריש מהחייב על הפטור.

ויש אומרים שהמעשה היה להיפך, שרבי טרפון אמר לו שיקנה מעובד כוכבים, שלשיטתו יש קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר, ונחשב כתורם מן הפטור על הפטור. שואלת הגמרא, ומדוע לא אמר לו שייקח מהשוק? שסבר שאין רוב עמי הארץ מעשרין ואין זה נחשב מן הפטור על הפטור³⁶⁴.

שאל רב יימר בר שלמיא את רב פפא, מה שאמר רבין בר חיננא אמר עולא אמר רבי חנינא 'הלכה כרבי שמעון שזורי, ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי

כל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה כמותו

³⁶³ ואף על גב שדמאי לא מתחייב מדאורייתא במעשר אפילו הכי: הואיל ומיחייב מדרבנן יתכן וההפרשה תהיה מן חולין הפטור על טבל החייב. רש"י.

³⁶⁴ אלא מספקינן בהו: מחצה על מחצה; הילכך איכא למימר המעורב נתעשר וזה לא נתעשר; אי נמי איפכא – כך שמעתי;

וקשיא לי: אם כן כשלוקחה מן העובד כוכבים נמי – שמא עם הארץ זה שמכר פירות הטבל הללו לא עשרן, והוה ליה מן פטור על החייב?

ונראה בעיני שהטבל הזה טבל גמור היה, וכיון שנתערב בחולין – בטל: מדאורייתא חד בתרי בטיל, והוה ליה פטור מדאורייתא, ורבנן הוא דאחמור ביה ואמור 'טבל אסור במשהו' והצריכו להפריש עליו תרומה; ומיהו מיניה וביה לא, דחולין מתוקנין נפטרו לגמרי, ואפילו חיובא דרבנן ליכא; ואמר ליה: 'צא וקח מן השוק ועשר עליו לפי חשבון טבל שבו'. קסבר רוב עמי הארץ מעשרין הן, והוה ליה פטור מדאורייתא וחייב מדרבנן, כי האי; ונימא ליה 'קח מן העובד כוכבים' דפטור נמי מדאורייתא – דקסלקא דעתא יש קנין לעובד כוכבים להפקיע כו', וחייב מדרבנן;

ומשני: קסבר אין קנין לעובד כוכבים

איכא דאמרי כו' קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין – ושמא זה שמכרו לא עישר, והוה ליה חייב מדאורייתא, וטבל המעורב בה פטור מדאורייתא

שמעון שזורי הלכה כמותו³⁶⁵, האם זה גם בדין שהגמרא הביאה בנתערב טבל בחולין? אמר לו, כן!. אמר רב אשי, כך אמר לי מר זוטרא, שרב חנינא מסורא תמזה על השאלה, פשוט³⁶⁶ שבכל מקום הלכה כמותו, שהרי לא אמרו 'במשנתינו' אלא 'כל מקום ששנה'!.

קדע בגליון של ספר תורה

אמר רב זעירא אמר רב חננאל אמר רב, גליון של ספר תורה שנקרע, והקרע נכנס בתוך שתי שורות בתוך הכתב, יתפור. ואם בשלש לא יתפור, אלא יכתוב יריעה חדשה. אמר רבה זוטי לרב אשי, כך אמר רבי ירמיה מדיפתי משמו של רבא, רק בקלף ישן אם נקרע יותר משנים לא יתפור, אבל בחדש מותר. ואין הכוונה ישן וחדש ממש, אלא אם יש בו שחרוריות הוא ישן ואם לא הוא חדש. וכל זה כשתופר בגידין, אבל בחוטים לא יתפור. הסתפק רב יהודה בר אבא, אם נקרע בין עמודות בשיעור יותר משלש שורות, או שנקרע בין השורות בשיעור יותר מג', האם יתפור או לא יתפור? ונשאר הגמרא בתיקו.

מזוזה שנכתבה כשירת הים

אמר רב זעירא אמר רב חננאל אמר רב, כתב מזוזה שבכל שורה יש שתי תיבות, כשרה. הסתפקו חכמי הישיבה, מה הדין אם כתב בשורה אחת שתי מילים ובשורה אחריה שלש מילים? אמר רב נחמן בר יצחק, כל שכן שכשרה, כיון שעשאה כאופן הכתיבה של שִׁירַת הים 'אריח על גבי אריח' ששיטה אחת ארוכה ושיטה אחת קצרה. שואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא, עשאה ככתיבת שִׁירָה או שכתב את השירה כמו כתיבה רגילה פסולה? עונה הגמרא הברייתא מתכוונת לפסול כשכתב כך בספר תורה. ומביאה שכן אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, ויש אומרים שאמר רב אחא בר בר חנה אמר רבי יוחנן, מזוזה שעשאה שתי מילים בשורה ראשונה ושלש בשורה שניה ומילה אחת בשורה השלישית, כשר שדומה לכתיבה של שירת הים. אבל לא יכתוב כצורת אהל שורה למטה רחבה ועליונה צרה, או להיפך שנראה כזנב שעליונה רחבה ותחתונה צרה.

365 והקשה ר"ת דהכא פסקינן כר"ש שזורי ובכל דוכתא משמע סתמא דהש"ס דשמן חשיב משקה? ותירץ ר"ת דהכא מיירי בקרוש כדקתני רישא השמן והחלב של גריסין בזמן שהם לחים הרי הן ראשונים פי' דהוה משקין קרשו הרי הן שניים.

366 עמוד ב'.

אופן כתיבת השורה האחרונה
שבמזוזה

אמר רב חסדא, בשורה אחרונה שבמזוזה
כתובים רק המילים 'על הארץ'. ומביאה

הגמרא שנחלקו באיזה אופן כותבים את השורה התחתונה. יש אומרים
שאת השורה האחרונה מצמידים לצד שמאל של השורה. ויוצא שהמילה
"השמים" מעל המילה "הארץ", ונרמז בפסוק: "כְּגִבֹּהַ שָׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ". ויש אומרים בתחלת שיטה, ויוצא שמרחיקים את המילה
"השמים" מהמילה "הארץ", ונרמז בפסוק כמרחק השמים מן הארץ
כן יאריכו ימיכם.

